

heten på nämnda förträffligt redigerade blad, som detta oakadt tillvunnit sig en så ringa spridning.

Äfven i denna brochyr fattas frågan om Svenska och Finska språken delvis ur den vanliga skefva synpunkten, så som skulle den gälla landets Svenska allmoge. Å andra sidan perhornescerar Förf. den tid, »då bildningens sakförare i detta land lyckats reducera sin språkkunskap endast till Finskan» (!!). Om någon kan säga, att goda råd *icke* äro honom dyra, är det väl de, som arbeta för Finska språkets uppodling. Förf. synes varna dem för det orådet, att tillsluta universitetet och alla lärdomsskolor. Ty huru eljest kunskap i fremmande språk skall utrotas, förmå vi icke inse. Ännu må tilläggas, att Förf. gör den i Svenska litteraturen så mycket omtalade afundsamheten till ett nationaldrag äfven hos Finnarne; vi tro: utan goda skäl.

Vi behöfva icke tillägga, att vi här berört blott en högst ringa del af brochyrens rika innehåll. Dess författare har icke heller i den förnekat sin förmåga att föra sina läsares tankar från det ringa till det stora och låta dem betrakta den sak, hvarom fråga är, från en upphöjdare ståndpunkt.

J. V. S.

20

47 TILL REDAKTIONEN FÖR HELSINGFORS TIDNINGAR.

Helsingfors Tidningar n:o 19, 14.II 1860

I frågan om penningställningen tillsändes oss nedanstående replik:

Med afseende derpå, att nedanstående innehåller endast rättelser af falska uppgifter, som i Helsingfors Tidningar influtit, och emedan *Litteraturbladets för allmän medborgerlig bildning* ringa spridning gör det omöjligt, att genom dessa rättelsers införande i sistnämnde blad bringa dem till Helsingfors Tidningars talrika läsares kännedom, torde Redaktionen hafva godheten i sitt blad lemna plats för följande korta reservation:

Herr Henrik Borgström har i en serie bref till undertecknad med en förtrolighet, hvaraf jag bör anse mig på det högsta ärad, behagat tillägga *Litteraturbladet* ett rätt betydligt antal yrkanden, hvilka ingenstädes i detsamma förekommit. Herr H. B. påstår sålunda, att i *Litteraturbladet* skulle yrkats:

1:o Det invexlingen af Finska bankens sedlar i S:t Petersburg borde upphöra;

2:o Att denna invexling skulle befordrat öfverimport i Finland;

3:o Att öfverproduktion och öfverspekulation skulle i landet existerat;

4:o Att en förstärkning af Finska bankens kapital skulle under närvarande penningbrist förvärra det onda; Alla dessa uppgifter äro fullkomligt grundlösa.

Herr H. B. har vidare mot sanna förhållandet framställt saken så, som skulle i *Litteraturbladet* blifvit yrkadt, att import af varor för öfverflödig konsumtion skulle utgöra den egentliga orsaken till penningbristen. Rätta förhållandet är, att de af hvar man kända orsakerna: hämmad export under kriget, missvexten 1856 och den af krisen 1857 föranledda nödvändigheten att betala landets handelsskulder till utlan-

50

det, blifvit i Litteraturbladet åberopade, långt förrän herr H. B. behagade yttra sig i ämnet. Men väl har i samma blad på anförda skäl anförts, att derjemte redan åren före kriget importen för konsumtion varit större, än exporten skulle medgifvit, att *denna* öfverimport under kriget fortfor, och att importen öfverhufvud efter kriget, äfven oberoende af spanmålsimporten för missvexten, varit större än önskligt. Det erkännes dock, att ett oriktigt begagnadt ord¹ gifvit herr H. B. ett svepskäl, att i denna del öfverdrifva Litteraturbladets anföranden.

Obefogadt är likaså påståendet, att Litteraturbladet förordadt något strypningsystem. I detsamma har blott blifvit framställt, att och hvarföre Finska banken, såsom öfverallt annorstädes sker, bordt höja sin diskontranta i bredd med penningefterfrågan. Dertill har hr H. B:s yrkande, att staten borde låna millioner till näringarnes understödande blifvit bestridt. Men icke ens deremot, att banken lånade 2 1/2 million för den utländska handelsskuldens betäckande har i samma blad någon anmärkning skett.

Fullkomligt sanningslöst är hr H. B:s anförande, att något hans påstående, det Finlands förluster genom kriget icke betäcktes genom de penningar, Ryska armeen lemnade i landet, blifvit i Litteraturbladet förlöjligadt.

Likaså falskt är, att i Litteraturbladet skulle anförts, att i följd af ökad export eller minskad import *silfver* skulle återkomma till Finland, så länge Ryska sedelmyntet här gäller såsom lagligt betalningsmedel och Ryska penningställningen gör silfverexport fördelaktig. Det sätt, hvarpå herr H. B. i Bihang till H:fors Tidningar N:o 15 påbördat Litteraturbladet detta yrkande vittnar om en förunderlig talang.

Äfven i detta hänseende har Litteraturbladet tidigare än hr H. B. temligen klart framställt omöjligheten för Finska banken, att under åberopade förhållanden inlösa sina sedlar med silfver och vidmakthålla silfvercirkulationen i landet.

Slutligen torde den anmärkning tillåtas, att Redaktionen för Helsingfors Tidningar säkert icke tagit någon notis om Litteraturbladets hithörande artiklar. Redaktionen skulle eljest icke i H:fors Tidn:s senaste nummer underrätta sina läsare, att Litteraturbladet förordadt »fördubblad tull på siden, spetsar och tyll» – en uppgift, hvartill sjelfva herr H. B. endast röjt lust, men icke tillräckligt kurage.

J. V. S.

48 HVAD EN NATIONS SPRÅK HAR ATT GÖRA MED DEN ALLMÄNT MENSKLIGA BILDNINGEN. *Litteraturblad n:o 2, februari 1860*

I en föregående artikel sökte vi framställa, hvad vetenskapen lär om förhållandet mellan allmänt mensklig och nationel bildning. Läsaren torde vid denna framställning hafva anmärkt, att den vetenskapliga åsigten har ett nog fast stöd i verkligheten, som aldrig företett en allmänt mensklig bildning som sådan, utan blott särskilda nationela bildningsformer.

Den hufvudsakliga vigten lades derpå, att rätt och orätt på jorden funnits till endast såsom den ena eller andra nationens i dess seder,

¹ »Ofördelaktigare» i. st. f. ofördelaktig.